

Enquête burgerpanel: Straatintimidatie in Velsen

december 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
Inleiding.....	7
Samenvatting resultaten en aanbevelingen.....	9
 Bijlage: onderzoeksmethode en resultaten enquête per vraag	 13

Voorwoord

Sinds oktober 2018 is Velsen aangesloten bij het project Safe Streets. We hebben een werkgroep opgericht die bestaat uit inwoners en raadsleden.

In september 2022 deden wij via een enquête onder inwoners onderzoek naar straatintimidatie in Velsen. Voor u ligt het eindresultaat van het onderzoek. Dit geeft een helder beeld hoe straatintimidatie in Velsen beleefd wordt en over de meldingsbereidheid van mensen die zich geïntimideerd voelden. Vanuit dit beeld kunnen wij acties en methoden ontwikkelen om Velsen Veiliger te maken. Zodat iedereen zonder angst over straat kan en met respect behandeld wordt.

Wij zijn bezig met een plan van aanpak (te) ontwikkelen waarin aandacht is voor bewustwording voor alle doelgroepen. Denk aan ervaringsverhalen van mensen die (seksuele) straatintimidatie meegemaakt hebben, inzicht in het aanbod van cursussen voor meisjes en vrouwen om weerbaarder en sterker te worden, uitingen op (digitale) kaarten en social media om aandacht te vragen voor intimidatie in brede zin, zowel gericht op mannen als vrouwen. Het plan van aanpak zal een levend document zijn, dat steeds weer aangepast wordt aan de ontwikkelingen van dat moment.

Daarnaast willen we de meldingsbereidheid vergroten. Hiervoor willen we de wijze van melden zo laagdrempelig mogelijk maken. Ook vinden we het belangrijk dat met name vrouwen weerbaarder worden. Zodat zij zich sterker voelen om vervelende situaties het hoofd te bieden.

Een veilige inrichting van de openbare ruimte is ook belangrijk om je veilig te voelen. Dit draagt er aan bij dat meer vrouwen ook in het donker de straat op durven.

Safe Streets Velsen werkt hier graag aan en is blij dat het onderzoek hier handvatten voor biedt. We gaan aan de slag met de goede aanbevelingen.

‘Burgemeester Dales: Ik ben blij dat zo veel inwoners meegedaan hebben aan het onderzoek naar straatintimidatie. Met de uitkomsten van dit onderzoek kan de werkgroep Safe Streets Velsen verdere stappen zetten. Ik vind dat iedereen in Velsen veilig over straat moet kunnen, ongeacht kledingkeuze, religie, geaardheid of afkomst. Zolang dat nog niet het geval is voor vrouwen, hebben wij werk te doen!’

Wat is een Safe Steets gemeente?

Een Safe Streets gemeente pakt problemen aan rond seksuele intimidatie en andere vormen van intimidatie van vrouwen, meisjes, LHBTQI’ers en mensen met een beperking. Dit doen we onder meer door onderzoek, bewustwordingscampagnes en maatregelen in de openbare ruimte. Zo dringen we problemen rond straatintimidatie in de openbare ruimte, ook bij het uitgaan, terug. Zodat inwoners zich zonder angst voor seksuele of andere vormen van intimidatie veilig de straat op kunnen.

Werkgroep Safe Streets Velsen

Inleiding

Aanleiding

Sinds oktober 2018 is Velsen een Safe Streets gemeente¹. Safe Streets gemeenten zetten zich in voor het verminderen van straatintimidatie. In Velsen is hiervoor een aparte werkgroep opgericht. Deze bestaat uit raadsleden en inwoners van Velsen.

Doel

De werkgroep ontwikkelt acties en methoden om Velsen veiliger te maken. Zodat iedereen zonder angst over straat kan en met respect behandeld wordt. Om de juiste acties en methoden te kunnen kiezen en ontwikkelen, heeft de werkgroep aan team informatie van de gemeente Velsen gevraagd een onderzoek uit te voeren met als hoofdvragen:

Onderzoeksvragen

1. hoe ziet straatintimidatie er in Velsen uit? (hoe vaak, waar, wie, wat)
2. Hoe staat het met het melden van straatintimidatie en het doen van aangifte in Velsen? (hoe vaak, ervaring, waarom wel en waarom niet)

Methode

Om tot beantwoording van deze vragen te komen is voor de volgende aanpak gekozen:

- Eerst is een vragenlijst opgesteld met vragen over (seksuele) straatintimidatie en een aantal persoonskenmerken om na te kunnen gaan of er verschil bestaat tussen groepen (leeftijd, sekse en LHBTIQ+);
- In de vragenlijst staan ook enkele vragen die in 2019 aan het burgerpanel van Veenendaal zijn voorgelegd. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid te vergelijken. Veenendaal heeft evenveel inwoners als Velsen;
- De vragenlijst is breed uitgezet: via posters en sociale media is een brede oproep gedaan om mee te doen. Dat kon via een QR-code. De posters zijn verstuurd naar middelbare scholen, sporthallen, bibliotheek, buurtcentra en sportverenigingen. Daarnaast is de vragenlijst voorgelegd aan het burgerpanel van Velsen met 3.509 leden
- Verder is een beknopte literatuurstudie² gedaan om de antwoorden op de vragenlijst beter te kunnen duiden.

In totaal hebben 1042 Velsenaren (967 panelleden en 75 niet-panelleden) tijd en ruimte gemaakt om de vragenlijst in te vullen. De niet-panelleden hebben relatief vaak te maken gehad met straatintimidatie (bijna 5 keer vaker). Door hun deelname is het aantal mensen dat uit eigen ervaring over straatintimidatie kan spreken hoger dan als alleen het panel benaderd zou zijn. Hun antwoorden zijn daarom in totaliteit betrokken in dit onderzoek, behalve bij de vragen over de mate

¹ Safe Streets maakt deel uit van [UN women Nederland](#). Op dit moment hebben 13 gemeenten de Safestreets declaratie ondertekend. Een ander programma waarbij 16 (grote) gemeenten zich sterk maken voor de aanpak van geweld tegen vrouwen en meisjes, is het Programma [Veilige Steden](#) van het ministerie van OCW maken.

² Gekeken is naar rapportages en cijfers van het [ministerie van OCW](#), [CBS](#) (specifiek over jongeren), de gemeenten [Den Haag](#), [Amsterdam](#) en [Veenendaal](#) en Movisie (specifiek over [LHBTIQ+](#))

waarin men het afgelopen jaar te maken had met straatintimidatie. Dat zou het beeld namelijk te sterk kleuren.

Samenvatting resultaten en aanbevelingen

Samenvatting resultaten per onderzoeksvraag

1. Hoe ziet straatintimidatie er in Velsen uit? (hoe vaak, wie, waar, wat)

→ direct naar antwoorden op antwoorden op de vragen over locatie en type straatintimidatie en reactie op straatintimidatie

- 1 op de 9 panelleden (11%) had het afgelopen jaar te maken met straatintimidatie. Voor Velsen als geheel zal het percentage hoger zijn dan de 11% in het panel. In het panel zitten namelijk minder jonge vrouwen. Landelijke cijfers laten zien dat zij veel vaker te maken krijgen met straatintimidatie dan mannen en oudere vrouwen.
- Ter vergelijking: het percentage dat te maken kreeg met straatintimidatie in Veenendaal is 11% (2019) en in grote gemeenten als Den Haag en Amsterdam is dat 45 en 47% (2021).
- 7,2% van de panelleden had 1 of 2 keer met straatintimidatie te maken. Bij 3,5% was dat 3-10 keer. 0,3% had er vaker dan 10 keer mee te maken.
- Jongeren (15-20), vrouwen en LHBTIQ+³personen hadden vaker te maken met straatintimidatie dan anderen. De aantallen in het panel zijn te klein om uitspraken te doen voor Velsen als geheel maar het komt overeen met landelijke cijfers.
- Straatintimidatie komt vooral voor in IJmuiden (53%) en Velsen Noord (20%). Met name Velsen Noord is opvallend hoog als bedacht wordt dat slechts 5% van de panelleden daar woont.
- De meesten noemen de eigen buurt (75%) en het winkelgebied (70%) als plek waar zij straatintimidatie meemaakten. Industrierrein (6%) en horeca (9%) worden het minst genoemd. (97 respondenten noemden een preciezere locatie. Vanwege de grote variatie was het lastig om de antwoorden samen te vatten. Om de inhoud toch bij het opstellen van het plan van aanpak te kunnen betrekken, zijn de antwoorden na anonimisatie apart aan de werkgroep meegegeven).
- De respondenten rapporteren verschillende soorten intimidatie. Het meest genoemd worden: nastaren, achterna lopen, beledigen met uiterlijk, naropen met seksueel getinte opmerkingen of beledigingen, ongewenst gecompimenteerd met uiterlijk en nasissen/klakken. Het minst vaak worden genoemd: om seks vragen en betasten en in het nauw gedreven met seksuele bedoelingen. Ruim een op de drie (37%) heeft een andere vorm van straatintimidatie ervaren.
- Hoe men straatintimidatie ervaart, hangt mede af van het type intimidatie. Zo hadden respondenten bij nastaren, klakken, beledigen met uiterlijk en fluiten deels een ongemakkelijk gevoel (ca 35%) en anderen vooral een bang of onveilig gevoel (ook ca 35%). Seks vragen en achterna lopen zorgde bij het merendeel voor een angstig gevoel (87% en 69%).

³ LHBTIQ+ staat voor Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel, Transgender, de I staat voor intersekse, Q staat voor *queer en questioning*, + voor alle overige vormen (o.a. Aseksueel en Panseksueel)

2. Hoe staat het met het melden van straatintimidatie en het doen van aangifte in Velsen? (hoe vaak, ervaring, waarom wel en waarom niet)

→ direct naar de antwoorden op de vragen over aangifte – melding

- Een kleine minderheid deed melding of aangifte van straatintimidatie: 10 van de 146 respondenten (9%) die ervaring hadden met straatintimidatie, delen mee dat zij hun (ernstigste) ervaring bij de politie hebben gemeld (7%). 3 deden aangifte (2%). Ter vergelijking: in Den Haag deed 18% melding (15% bij de politie). In Veenendaal is deze vraag niet gesteld.
- 4 van de 11 respondenten die een melding of aangifte deden, voelden zich serieus genomen en vonden dat er goed naar hen was geluisterd. Twee waren niet tevreden over hoe de aangifte/melding is opgenomen.
- De belangrijkste redenen om geen melding of aangifte te doen, waren dat respondenten denken dat het geen zin heeft (78%), dat het niet ernstig genoeg is (32%), dat de politie het te druk heeft (20%) of dat het te veel tijd kost (17%).
- Van de respondenten die geen straatintimidatie hadden meegemaakt, zegt drie op de tien er melding (30%) of aangifte (32%) van te zullen doen. Dit is veel meer dan het aandeel dat het uiteindelijk echt doet. Onderzoek in Den Haag laat zien dat dit verschil onder andere kan ontstaan doordat slachtoffers hun grenzen (wanneer doe je wel of geen aangifte) vaak bijstellen nadat zij straatintimidatie meemaakten.

Overige bevindingen

- Uit onderzoek blijkt dat religieuze uitingen tot meer straatintimidatie kunnen leiden (zie [Den Haag](#)). Dit aspect is niet in het onderzoek meegenomen.
- Een respondent vraagt aandacht voor invaliditeit in relatie tot straatintimidatie. De bestudeerde stukken laten niet zien dat er een duidelijke samenhang is tussen beide.
- Inwoners passen hun gedrag aan om zich tegen straatintimidatie te verweren. Zo blijkt uit referentieonderzoek onder het burgerpanel van Veenendaal dat ruim zes op de tien (62%) 's avonds bepaalde plekken vermijdt. Ook geeft (bijna) de helft daar aan geen oogcontact te maken (50%) en niet langs groepen te lopen (46%). Slechts 5% draagt een wapen of pepperspray. 13% draagt gewone voorwerpen zoals een wapen. Deze tactieken zien we ook terug in landelijk onderzoek van het CBS⁴. In de vragenlijst van Velsen stonden hierover geen vragen.
- Verschillende zaken kunnen er daarnaast voor zorgen dat mensen zich minder onveilig voelen tijdens straatintimidatie. Slachtoffers uit referentieonderzoek in Veenendaal geven aan dat hun veiligheidsgevoel tijdens de straatintimidatie sterk afhangt van: straatverlichting (in avond en nacht) 91%, aanwezigheid van camera's 76%, (verkeers)drukke in de straat 80%, dat de straat er netjes uitziet 58%, nabijheid tot winkels, horeca, scholen, etc. 60%, dat er goed zicht is op de

⁴ [Straatintimidatie van jongeren CBS tabel 3.4.1.](#)

omgeving 85%, nabijheid van toezichthouders 78%, of er woningen op straat uitkijken 79%.⁵ In de vragenlijst van Velsen stonden hierover geen vragen.

- Volgens respondenten van Haags onderzoek kun je straatintimidatie op verschillende manieren aanpakken, namelijk door meer toezicht en controle door de politie en door camera's en verlichting. Daarnaast zou volgens sommige inwoners (een deel van) de aanpak ook vanuit inwoners zelf moeten komen, bijvoorbeeld door opvoeding en het aanspreken van 'daders' op hun gedrag. Volgens sommige inwoners zou dit bijvoorbeeld bereikt kunnen worden door opvoeding of voorlichting op school.⁶
- In enkele gemeenten (o.a. Amsterdam en Den Haag) zijn naast een vragenlijst ook interviews of groepsgesprekken met slachtoffers en experts gevoerd. Voordeel hiervan is dat meer ingezoomd kan worden op de individuele ervaring of op een specifieke wijk, buurt of aanpak.
- Het onderzoek in Velsen werd online gezet toen de asielzoekersboot net in Velsen was aangemeerd. Een inwoner gaf aan dat het onderzoek herhaald moet worden om eventuele verandering in straatintimidatie als de boot weer weg is vast te kunnen leggen. Voor het onderzoek is echter een opzet gekozen waarmee een dergelijke verandering niet vastgesteld kan worden.

Aanbevelingen

De werkgroep wil de uitkomsten gebruiken voor het selecteren en ontwikkelen van acties en methoden om Velsen veiliger te maken. Zodat iedereen zonder angst over straat kan en met respect behandeld wordt.

Team informatie ziet op basis van voorliggend onderzoek aanknopingspunten voor:

- een gebiedsgerichte aanpak: In IJmuiden en met name in Velsen Noord komt opvallend meer straatintimidatie voor.
- een doelgroepgerichte aanpak: het is aannemelijk dat vrouwen, jongeren, LHBTIQ+-personen ook in Velsen meer te maken hebben met straatintimidatie. Landelijk onderzoek biedt aanknopingspunten om ook oog te hebben voor religie.
- een aanpak gericht op het melden van straatinterventie. Het aantal mensen dat een melding doet is laag.
- het inventariseren van acties. Hiervoor kan gekeken worden naar suggesties van respondenten uit andere gemeenten.
- tot slot konden veel mensen hun antwoord niet kwijt bij de vraag: 'welke soort straatintimidatie heeft u ervaren'. Dit geeft wellicht aanleiding tot een ruimere opvatting van straatintimidatie dan in het onderzoek is gehanteerd.

⁵ [BURGERPANEL VEENENDAAL PEILING 1 2019 STRAATINTIMIDATIE p. 21](#)

⁶ [Onderzoek straatintimidatie Den Haag p. 22](#)

Als de behoefte bestaat om de Velsense situatie verder in kaart te brengen, dan adviseert team informatie om:

- bovenstaande bevindingen aan te vullen met interviews en / of groepsgesprekken met Velsenaren die straatintimidatie hebben ervaren.
- (bij herhaling van de enquête) vragen toe te voegen over religieuze uitingen en invaliditeit
- (bij herhaling van de enquête) meer antwoordcategorieën toe te voegen aan de vraag over soort intimidatie en/of open antwoordruimte toe te voegen.

Bijlage : Onderzoeksmethode en resultaten van de enquête per vraag

In deze bijlage staat een beschrijving van de onderzoeksmethode en de respons, gevolgd door de uitkomst van het panelonderzoek per vraag: voor iedere vraag is een tabel of figuur opgenomen.

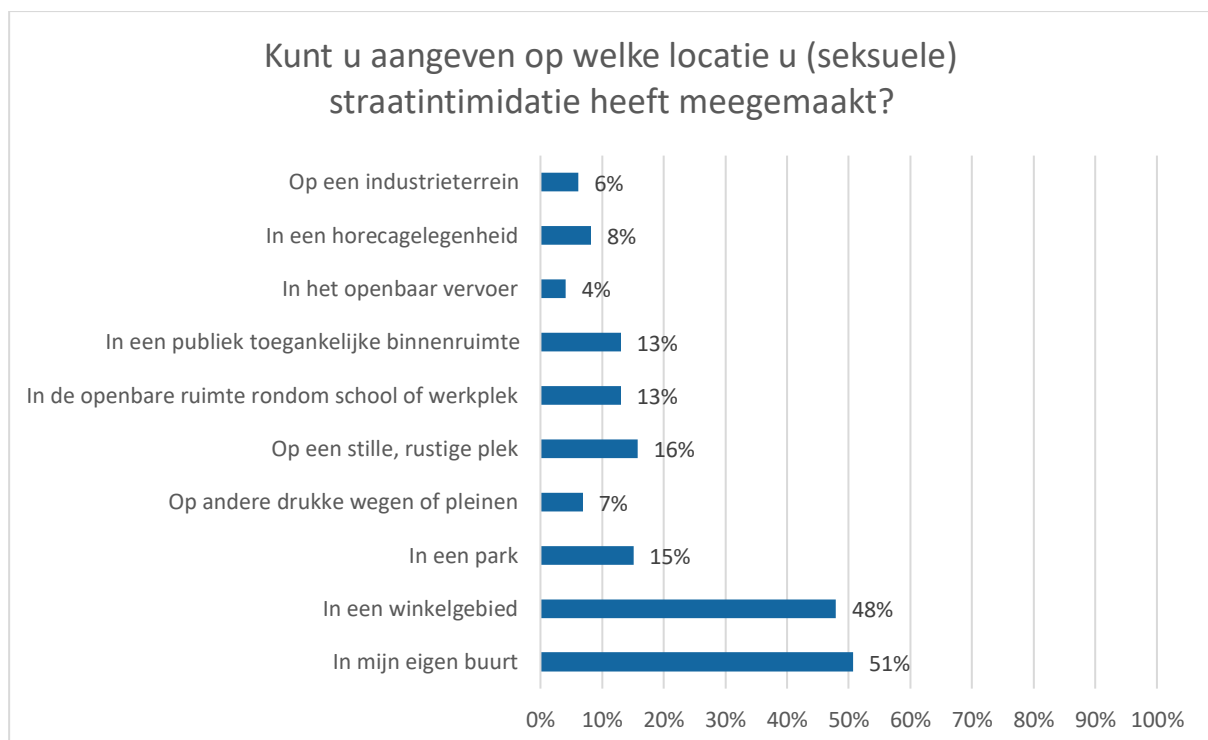
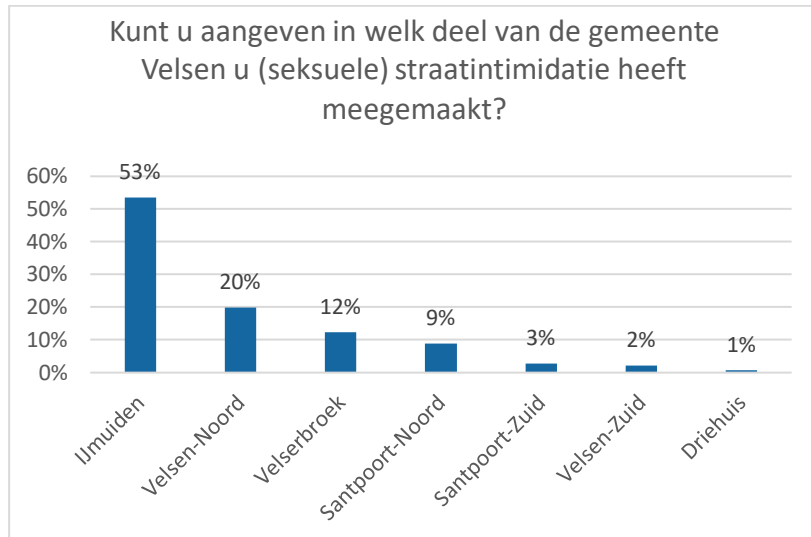
Methode en respons

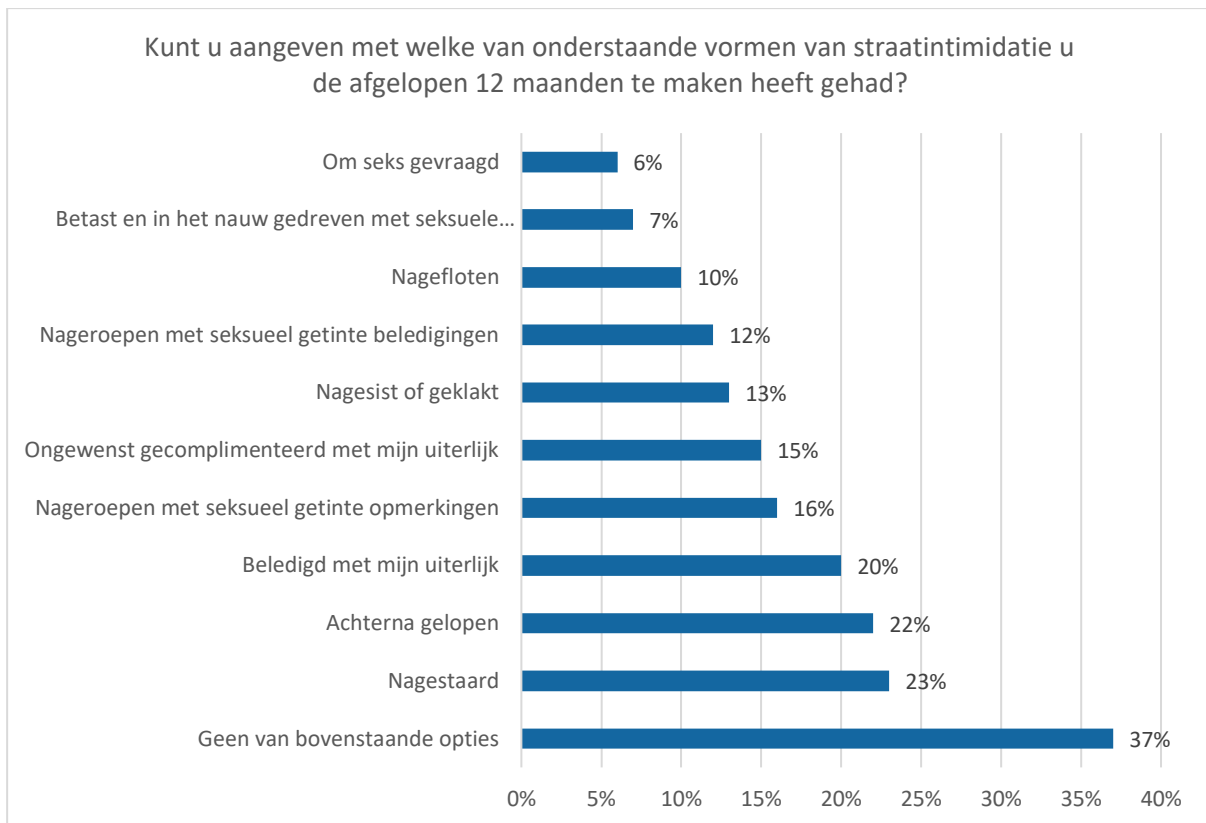
- Voor dit onderzoek is een vragenlijst met 19 vragen opgesteld.
- Het burgerpanel is op 20 september 2022 uitgenodigd om deze vragenlijst in te vullen.
- De vragenlijst stond daarna 2 weken open.
- Halverwege is een herinnering verstuurd.
- 967 van de 3509 panelleden hebben de vragenlijst ingevuld (Respons=28 %)
- Via een QR code konden naast panelleden ook andere inwoners de vragenlijst invullen. Deze QR code is via sociale media en via posters verspreid. Hiervan maakten 75 mensen gebruik.
- Deze niet-panelleden hebben relatief vaak te maken gehad met straatintimidatie (bijna 5 keer vaker). Zij zijn daarom niet meegenomen in de analyse van de vragen over de mate waarin men straatintimidatie meemaakte. Dat zou het beeld namelijk te sterk kleuren.
- In totaal hebben 1042 Velsenaren (967 panelleden en 75 niet-panelleden) tijd en ruimte gemaakt om de vragenlijst in te vullen.
- Hieronder zijn evenveel mannen als vrouwen (beide ongeveer 50%). 0,6% identificeert zichzelf als anders.
- 5% behoort tot de LHBTIQ+-groep, 2,5% zegt dit liever niet. Landelijk gezien ligt dit % rond 6 à 7%.
- 1,5 % is jonger dan 20 jaar. 13% is 20 tot 40 jaar.
- Juist jongeren (vooral jonge vrouwen) krijgen vaak te maken met straatintimidatie. Een ondervertegenwoordiging van deze groep, resulteert daarom in een te lage schatting van de mate waarin straatintimidatie in Velsen voorkomt. Hiermee moet rekening gehouden worden bij de interpretatie van de uitkomsten: het percentage in Velsen als geheel ligt hoger.
- Het aandeel jongeren is dusdanig klein dat deze ondervertegenwoordiging niet gecorrigeerd kan worden door iedere jongere in het onderzoek zwaarder mee te laten wegen.

Uitkomst onderzoek per vraag

1. antwoorden op de vragen over locatie en type straatintimidatie.

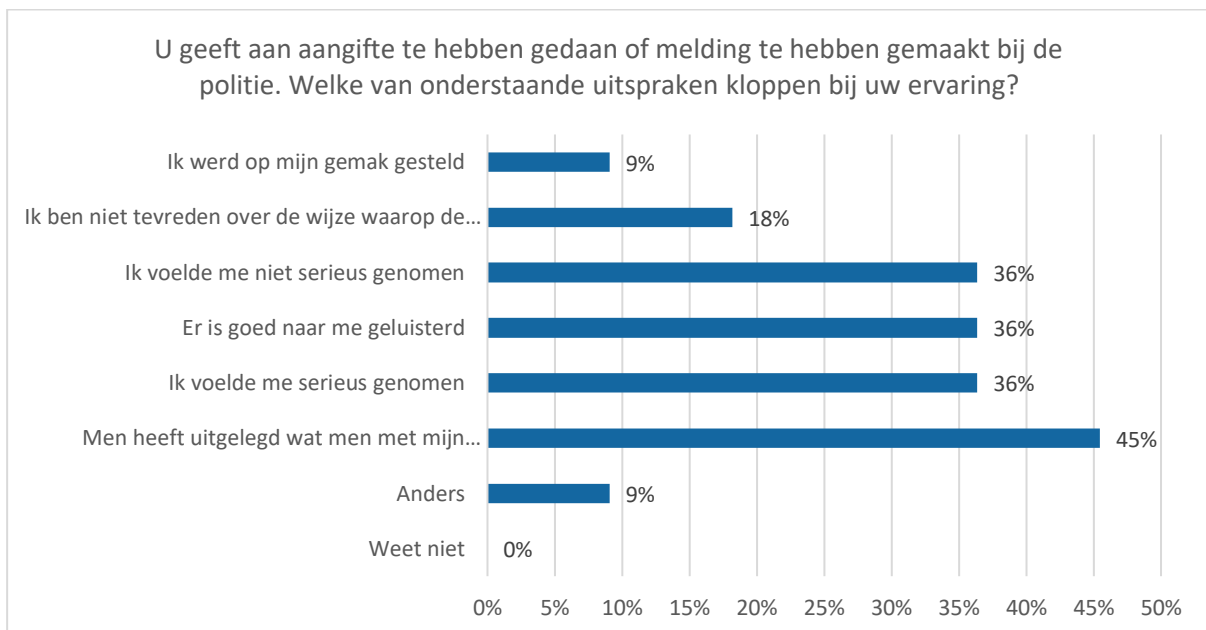
➔ terug naar Hoe ziet straatintimidatie er in Velsen uit? (hoe vaak, wie, waar, wat)

2. antwoorden op de vragen over aangifte – melding

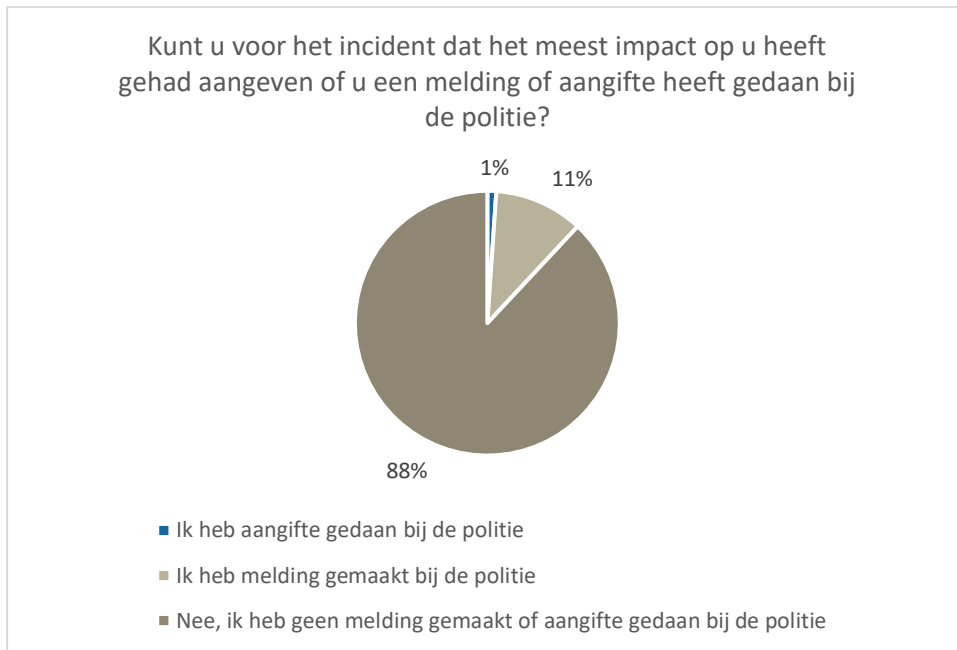
➔ terug naar Hoe staat het met het melden van straatintimidatie en het doen van aangifte in Velsen? (hoe vaak, ervaring, waarom wel en waarom niet)

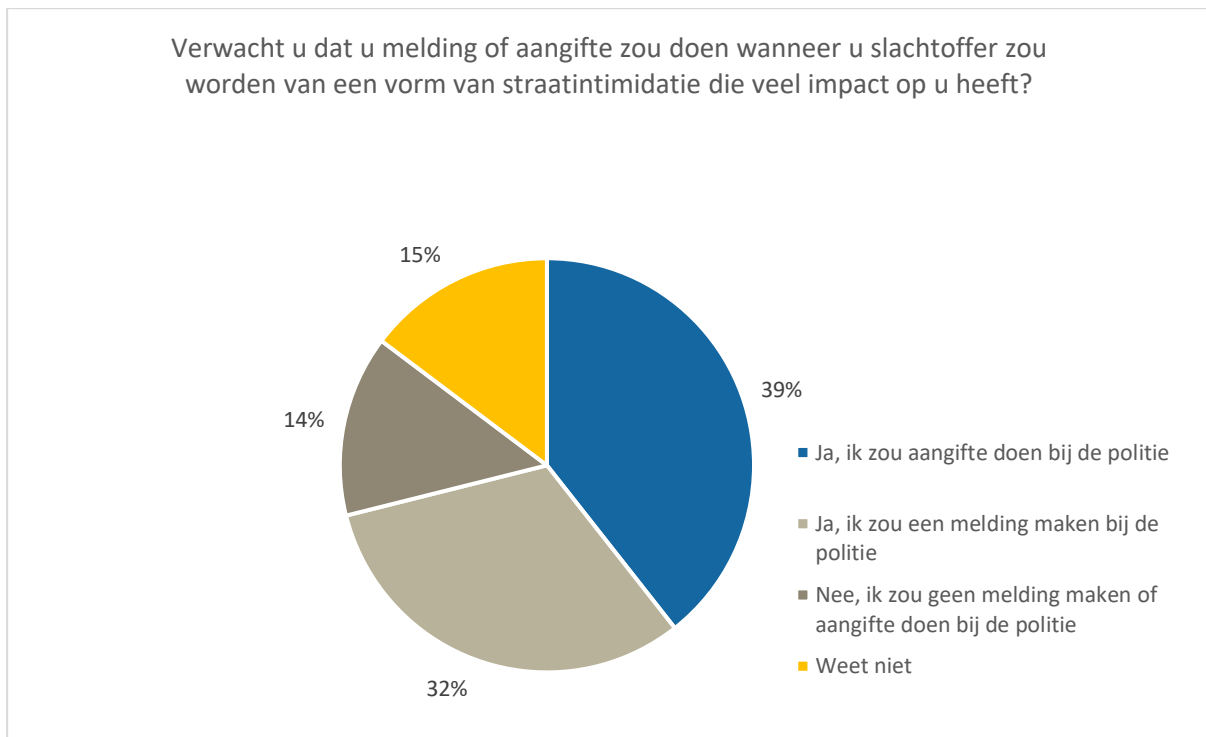
Vergelijking aangifte:

- Men verwacht aangifte te gaan doen/melding te maken, maar doet het uiteindelijk niet.
- Wel dezelfde reden waarom niet

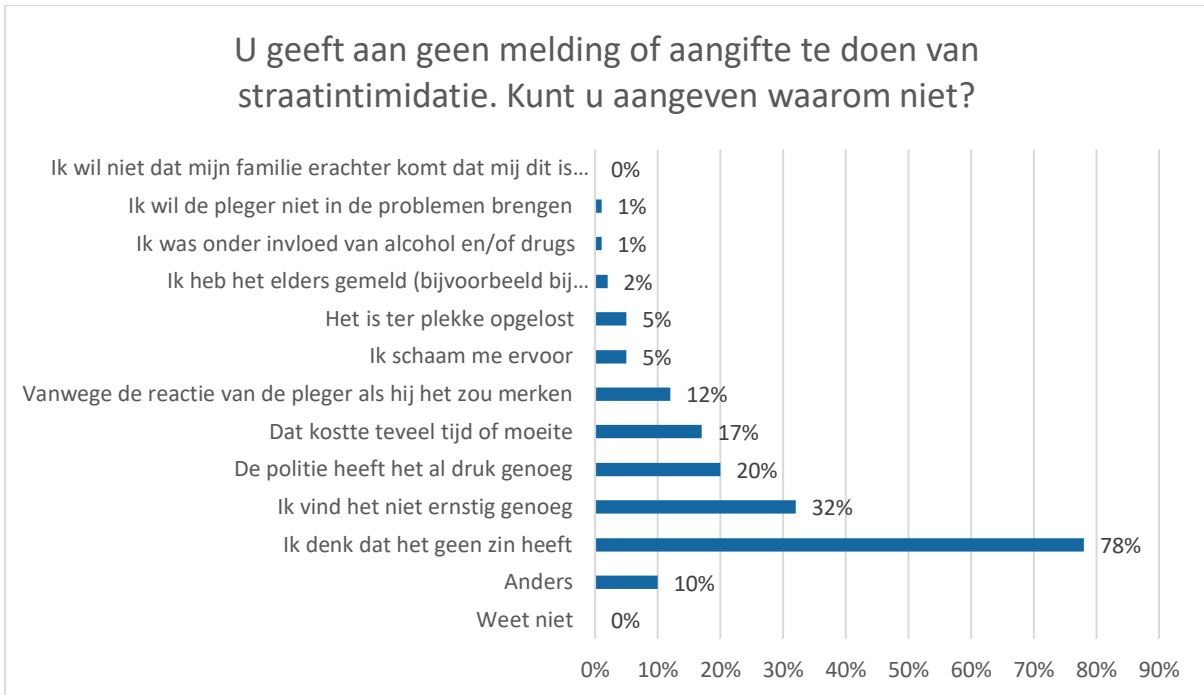
Meegemaakt:

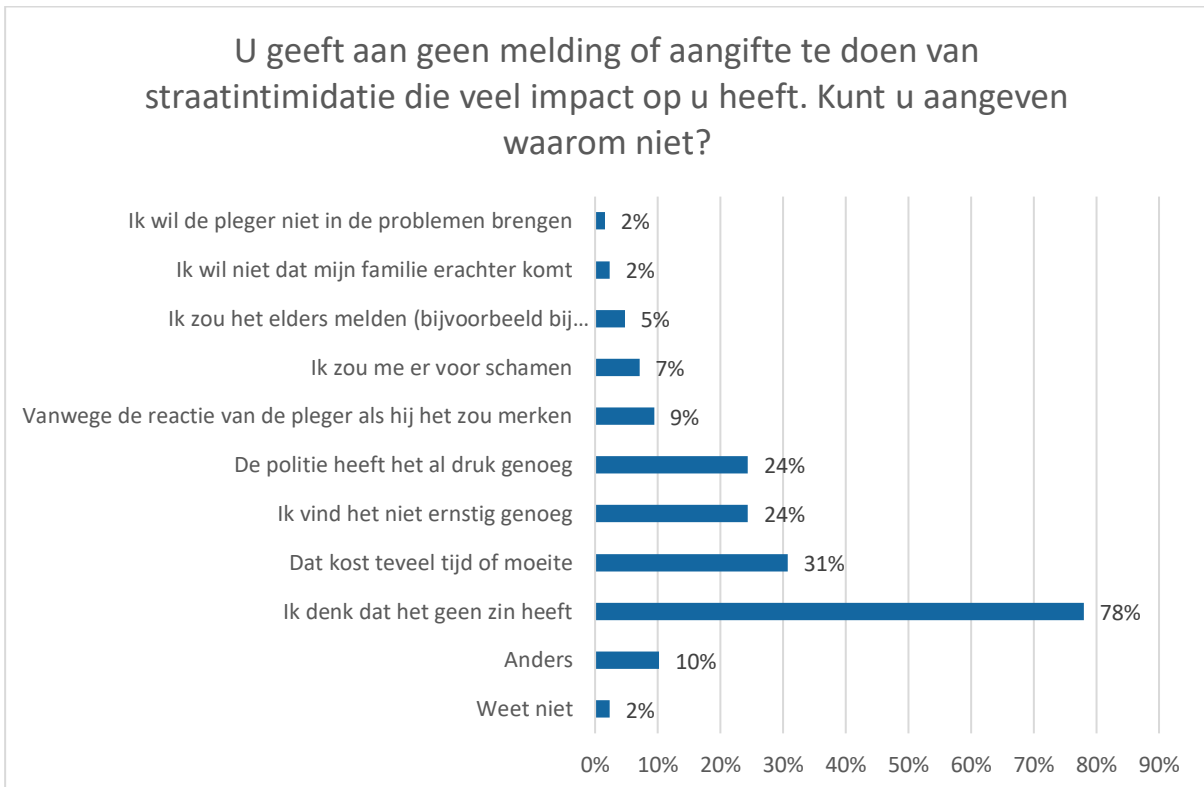
Verwachting:

Meegemaakt:

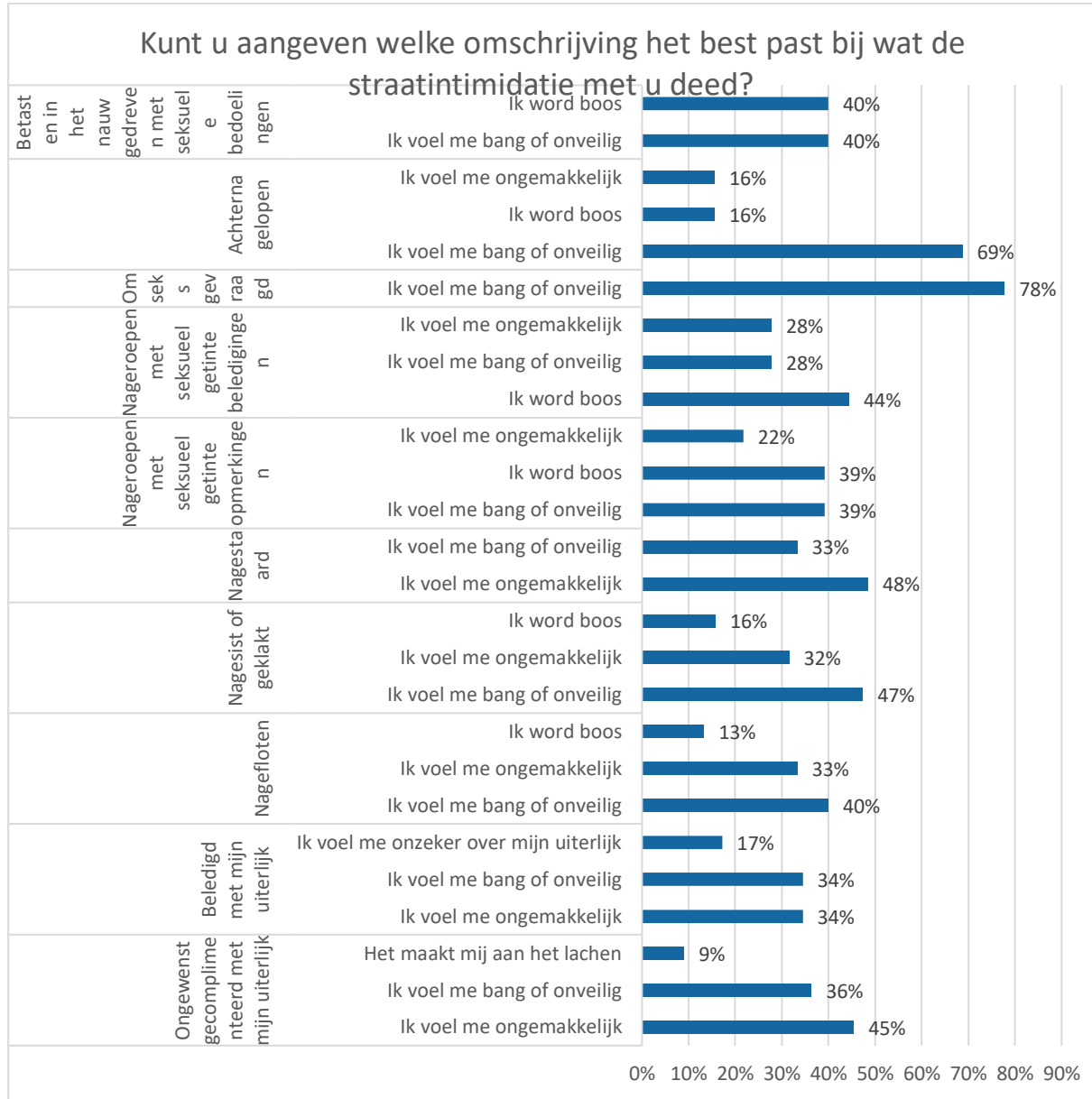
Verwachting:

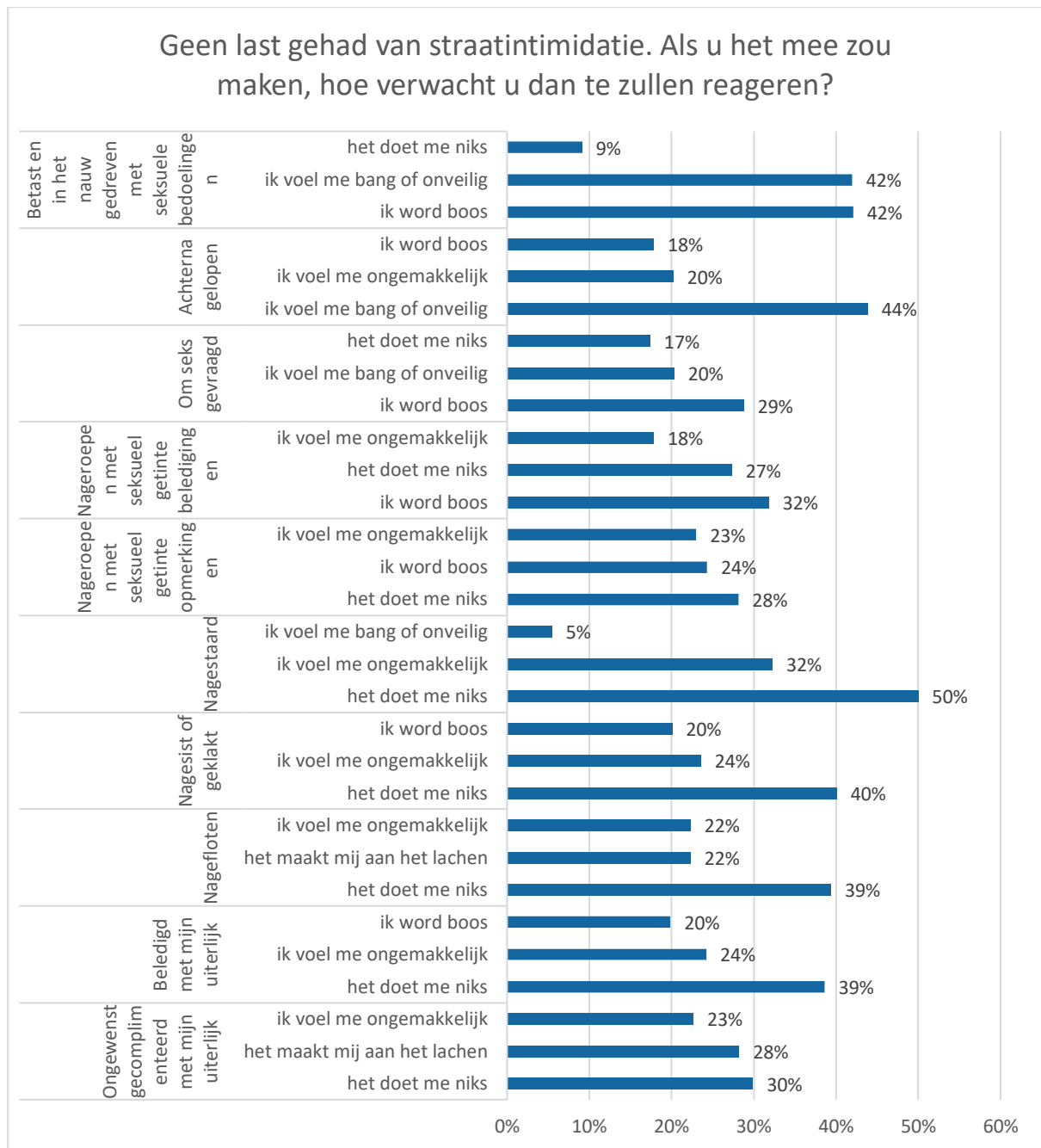
3. reactie op straatintimidatie

➔ terug naar Hoe ziet straatintimidatie er in Velsen uit? (hoe vaak, wie, waar, wat)

Vraag: wat deed straatintimidatie met u?

Vraag: Hoe denkt u dat u op straatintimidatie zou reageren?

COLOFON

Enquête burgerpanel: Straatintimidatie in Velsen

In opdracht van: Werkgroep Safe Streets

Contactpersonen: Els Zorgdrager van Laar (voorzitter Safe Streets)
en Simone Adema (Trainee OOV)

Uitgave van: Team Informatie gemeente Velsen

E-mail: onderzoek@velsen.nl

Onderzoekers: Tijmen Siermann, Jolien Greven en Carlijne Philips

Publicatiedatum: december 2022